

Maig 2023. Píndola sectorial

La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya. Píndola sectorial

ACCIÓ

Generalitat de Catalunya

Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència Creative Commons. Si no s'indica el contrari, se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor, no se'n faci un ús comercial i no se'n distribueixin obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

L'ús de marques i logotips en el present informe és merament informatiu. Les marques i logotips esmentats pertanyen als seus respectius titulars i en cap cas són titularitat d'ACCIÓ. Aquesta és una representació il·lustrativa parcial de les empreses, organitzacions i entitats que formen part de l'ecosistema de la salut mental i l'autonomia personal. Poden haver-hi empreses, organitzacions i entitats que no han estat incloses en l'estudi.

Realització

IDOM

Unitat d'Estratègia i Intel·ligència Competitiva d'ACCIÓ

Unitat d'Estratègia Empresarial d'ACCIÓ

Barcelona, maig del 2023

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

Definició i dades sobre la salut mental

Definició i dades sobre l'autonomia personal i esperança de vida

L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

Definició del sector a Catalunya i cadena de valor

Dades clau i quantificació del sector

Ecosistema i mapa d'agents

Atracció d'inversió

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública

Reptes que afronta el sector

Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana

Casos empresarials d'èxit

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

Definició i factors que influeixen en la salut mental

La **salut mental** és un **estat de benestar** en el qual l'individu té **consciència** de les **seves pròpies capacitats**, pot fer front a l'estrès normal de la seva vida, pot treballar de manera productiva i profitosa i és capaç de **contribuir** a la seva **comunitat**. Els **principals factors** que influeixen en la **salut mental** són els següents:

- Característiques psicològiques
- Habilitats emocionals
- Estil de vida
- Predisposició genètica

- Família i amics
- Situació laboral
- Gènere
- Nivell sociocultural
- Lloc de residència
- Cultura
- Polítiques públiques de treball i salut

Factors individuals

Factors de l'entorn

Factors protectors (la milloren)

Factors de risc (l'empitjoren)

- Xarxa social de suport
- Hàbits de vida saludables
- Educació de qualitat
- Treball digne

- Consum irresponsable de drogues
- Exposició a circumstàncies socials, econòmiques, geopolítiques i ambientals desfavorables com la pobresa, la violència o la desigualtat

Font: Organització Mundial de la Salut (OMS)

Dades globals sobre la salut mental

- En l'àmbit mundial **450** milions de persones es veuen afectades per un problema de **salut mental** que els dificulta greument la vida. D'aquestes, entre el **35%** i el **50%** **no reben cap tractament o no és adequat**.
- El **12,5%** de tots els problemes de salut està representat pels **trastorns mentals**.
- Més de **300** milions de persones al món viuen amb **depressió**, un problema de salut mental que ha **augmentat** considerablement els últims anys.
- Cal destacar que unes **800** mil persones **se suïciden** cada any, sent la segona causa de mort en persones de **15 a 29** anys.
- El **50%** dels problemes de salut mental en adults comencen abans dels **14 anys**, i el **75%** abans dels **18** anys.
- La **depressió** és la **principal** causa de discapacitat al món i s'estima que un **5%** de tots els adults la pateixen.

Dades sobre la salut mental a Espanya

- A Espanya entre el **2,5%** i el **3%** de la població adulta té un **trastorn mental greu**, fet que suposa més d'un milió de persones, i gairebé la meitat dels joves espanyols d'entre **15 i 29 anys** (48,9%) considera que ha tingut algun **problema de salut mental**.
- El **6,7%** de la població espanyola està afectada per **l'ansietat**, exactament la mateixa xifra de persones amb **depressió**.
- El **88%** de les tasques d'atenció i suport les realitzen persones cuidadores informals (família, amics, etc.)
- **8** de cada **10** persones amb problemes de salut mental **no tenen feina (83,1%)**.

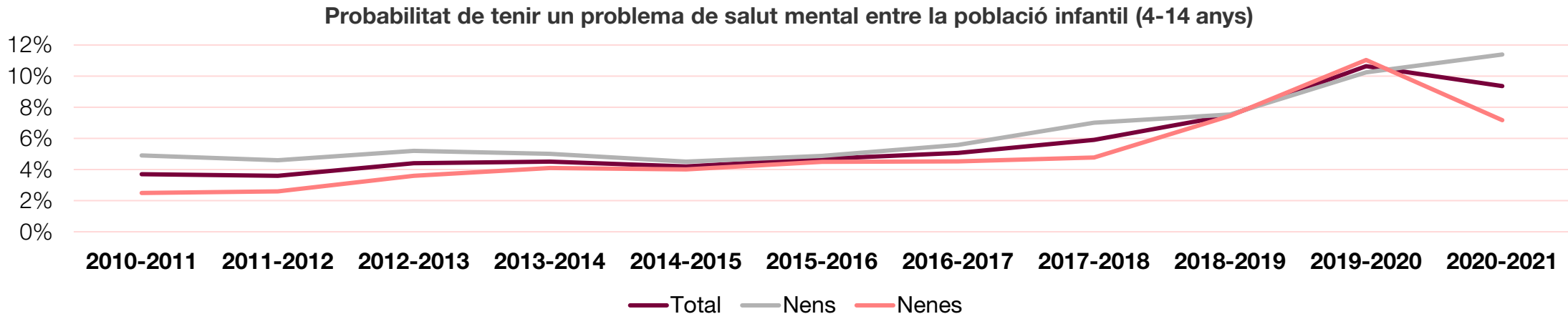

Dades sobre la salut mental a Catalunya

Malauradament a Catalunya les dades de salut mental també són poc positives. Aproximadament 1 de cada 4 persones (de més de 14 anys) té malestar emocional i gairebé 1 de cada 10 té diagnosticada una depressió moderada o greu.

A més, la població infantil cada cop està patint més problemes relacionats amb la salut mental:

- A Catalunya, més del 9% de la població infantil (de 4 a 14 anys) té probabilitats de patir un problema de salut mental. D'aquesta població amb risc de patir problemes de salut mental, hi ha més nens (11,4%) que nenes (7,2%).
- Repassant les dades de l'última dècada, cal destacar que la probabilitat de patir un problema de salut mental en el total de nenes i nens ha anat creixent progressivament des del 2011. Aquest creixement s'ha accentuat als últims 3 anys passant de menys del 6% l'any 2018 a percentatges propers al 10% el 2021.
- Comparant les diferents regions sanitàries, les Terres de l'Ebre (23,5%) i la Barcelona Metropolitana Sud (18,1%) tenen percentatges molts superiors a la resta.

Font: L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya 2021 (principals resultats de l'ESCA)

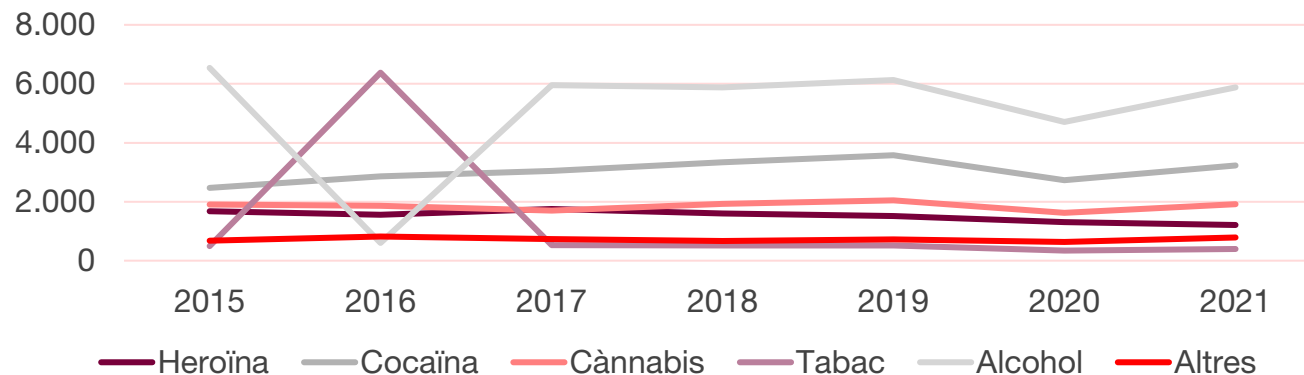
La situació de les addiccions a Catalunya

- A Catalunya l'alcohol és la droga més freqüent d'inici de tractament en un Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CAS) als darrers anys. La cocaïna és també una substància per la qual s'inicien molts tractaments per addiccions.
- Durant l'últim any 2021 han augmentat els inicis de tractaments de totes les drogues, a excepció de l'heroïna, que ha patit un lleuger decreixement. La suma de totes ha augmentat en més de 2 mil inicis de tractaments a Catalunya de l'any 2020 al 2021. La substància que més ha crescut en nombre d'inicis de tractaments ha sigut la cocaïna.
- Els serveis d'atenció a les drogodependències són els tipus de servei que tenen més proporció de pacients de baix nivell socioeconòmic. Alguns dels centres amb major percentatge de pacients crònics de salut mental són el CAS CECAS, el de la Mina i el de les Corts.

Centres amb menor i major percentatge de pacients crònics de salut mental (2017)

CAS de Sant Cugat del Vallès	19,0
CAS de Balaguer	19,0
CAS de la Garrotxa	26,7
CAS de Lleida	26,8
CAS de Blanes	31,8
CAS de Tàrraga	57,7
CAS de Mollerussa	58,3
CAS de la Mina	60,5
CAS de les Corts	64,0
CECAS	65,3

Inicis de tractaments per consum de drogues a Catalunya (2015-2021)

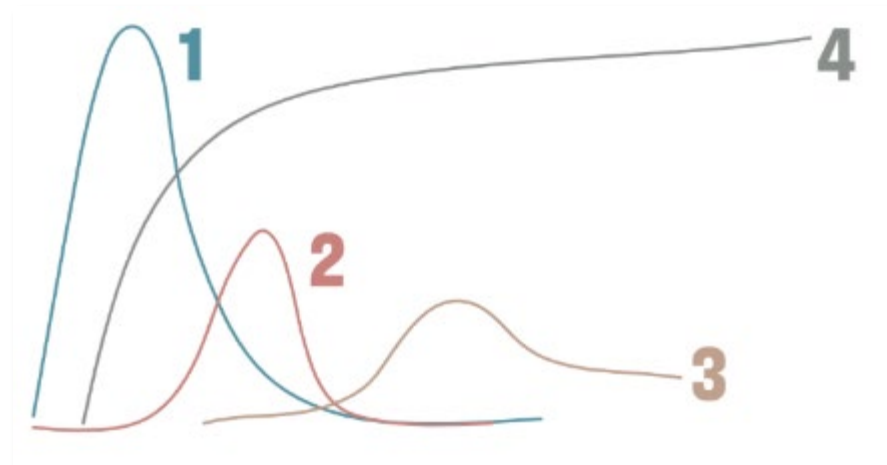
Nota: Altres: Inclosos opiacis diferents de l'heroïna, estimulants diferents de la cocaïna, hipnòtics i sedants, al·lucinògens, inhalables i altres substàncies psicoactives.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) i Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS)

L'impacte de la pandèmia a la salut mental de la població catalana

- 1** L'efecte de l'impacte del confinament i de les conseqüències directes de la COVID-19 sobre la Salut Mental.
- 2** Efectes per la desvinculació de la xarxa de salut mental i el retard en el diagnòstic.
- 3** Efectes per la limitació dels processos de recuperació de trastorn mentals greus.
- 4** Efectes indirectes de la pandèmia per les conseqüències de l'empitjorament de la situació econòmica.

127,32%

Augment de les consultes per trastorns d'ansietat.

74,41%

Increment de les consultes sobre suïcidi i conductes autolesives.

25%

Increment de primeres visites per trastorns d'ansietat i per trastorns de comportament alimentari.

2,26%

Reducció de les consultes sobre alcohol i drogues.

27%

Increment de les temptatives de suïcidi i conductes autolesives en menors de 18 anys el 2020 en comparació amb el 2019.

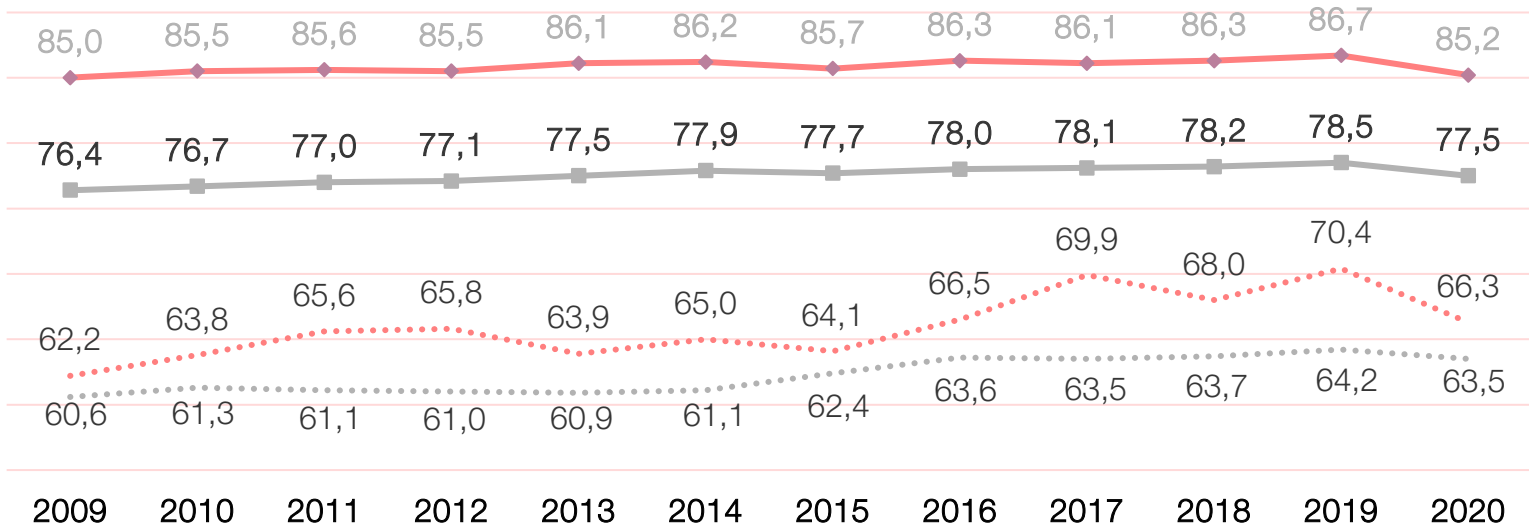
Definició de l'autonomia personal i esperança de vida

L'**autonomia personal** és la **capacitat de controlar, afrontar i prendre**, per iniciativa pròpia, **decisiones** personals sobre com viure d'acord amb les normes i preferències pròpies, així com de desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària.

Per això, el veritable repte és mantenir l'autonomia i la independència a mesura que envellim i hem de fer tot el que estigui al nostre abast per viure el **més temps possible** en les **millors condicions**.

L'**esperança de vida** al néixer és un indicador que estima el **nombre mitjà d'anys** que una persona pot esperar **viure**. És un dels indicadors demogràfics més utilitzats arreu del món.

Esperances de vida a la Unió Europea

A la **Unió Europea**, l'esperança de vida de les **dones (85,2)** és força **superior** a la dels **homes (77,5)** i la tendència ha anat a l'alça durant l'última dècada, exceptuant el 2020 per la pandèmia. L'esperança de vida en bona salut també és lleugerament superior entre les **dones (66,3)** que entre els **homes (63,5)**.

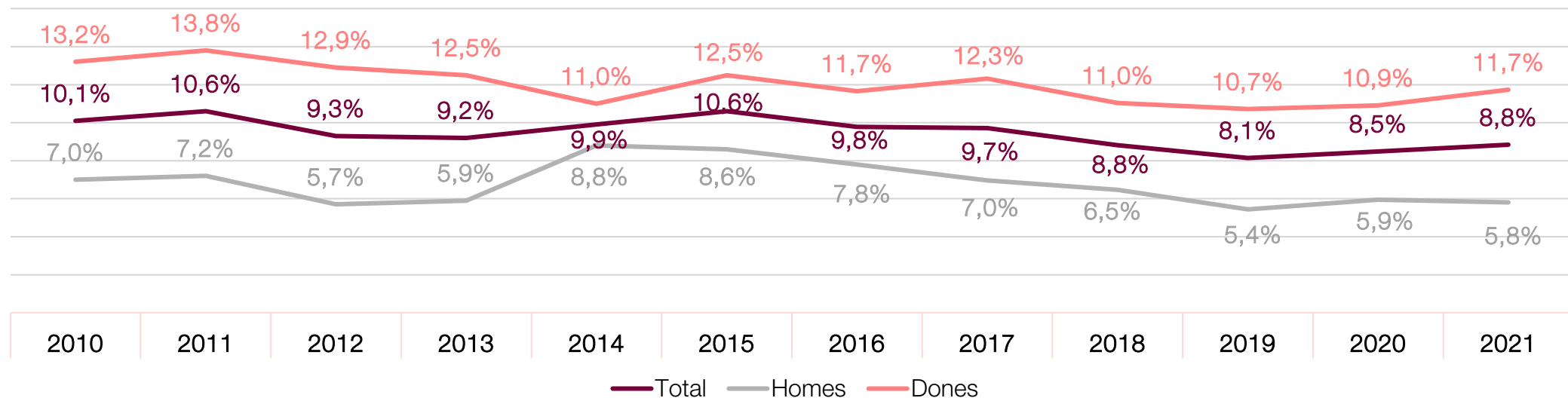
- ..... Homes Esperança de vida en bona salut
- Homes Esperança de vida
- ..... Dones Esperança de vida en bona salut
- ◆ Dones Esperança de vida

Font: Llei 39/2006, de 14 de desembre, i Enquesta europea d'ingressos i condicions de vida (EU-SILC). Eurostat.
Fem avui l'**empresa** del demà

Dades sobre l'autonomia personal a Catalunya

- La manca d'autonomia personal està estretament relacionada amb diferents factors com l'edat o el sexe.
- A Catalunya, només un **2,7%** de les persones de **15 a 44** anys té manca d'autonomia personal. En canvi, el **38,5%** de les persones de **75** anys i més troben dificultats per a dur a terme activitats de la vida diària per problemes de salut.
- A més, les **dones (11,7%)** experimenten major manca d'autonomia personal que els **homes (5,8%)**. Cal dir que aquesta manca és extremadament superior entre persones sense estudis o estudis primaris (**24,5%**) que en persones amb estudis universitaris (**3,5%**).

Percentatge de la població catalana amb manca d'autonomia personal (dependència)

Font: Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya (2021): Resum executiu dels principals resultats de l'ESCA del 2021

La cronicitat a Catalunya

Una **malaltia crònica** es defineix com aquella que és de **llarga durada**, generalment de **progressió lenta**, que requereix atenció mèdica continuada i normalment provoca la limitació d'activitats bàsiques del dia a dia. És el **resultat** d'una **combinació de factors genètics, fisiològics, ambientals** i de **comportament**, i sol associar-se a col·lectius d'edat avançada.

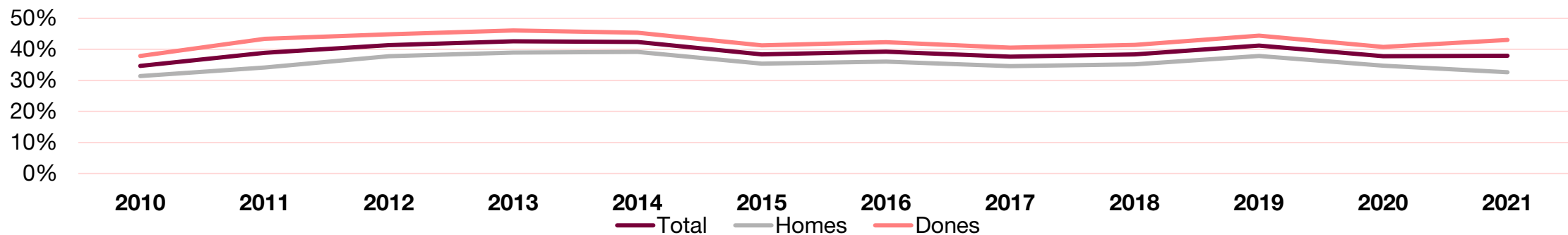
Algunes de les **malalties cròniques** més freqüents són les malalties cardiovasculars, els càncers, les malalties respiratòries cròniques i la diabetis. Malauradament, segons dades de l'**OMS**, aquests tipus de malalties són la causa de la mort de **41 milions** de persones cada any, que equival al **74%** de totes les morts mundialment.

A Catalunya gairebé el **38%** de la població de **15 anys** i més té un problema de **salut de llarga durada**, amb una incidència molt major entre les dones (**43%**) que entre els homes (**32,6%**).

Tenint en compte les dades d'evolució de l'última dècada es va experimentar un màxim en el percentatge de població amb problemes de salut crònics l'any 2013 i aquest percentatge ha anat estabilitzant-se amb petits decreixements fins al 2021. En aquest any es mostra una tendència a l'alça entre les dones i a la baixa entre els homes.

Cal destacar que la prevalença augmenta notablement en funció que augmenta el grup d'edat. **A partir dels 65 anys**, el percentatge de població amb problemes de salut crònics s'apropa al **70%**.

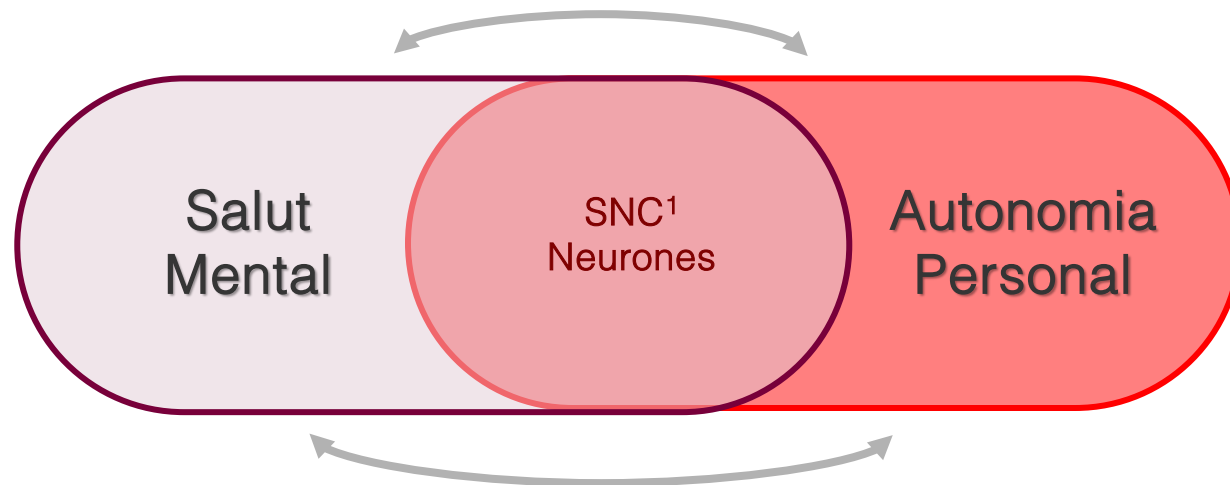
Evolució del percentatge de població catalana amb problemes de salut crònics

Font: Organització Mundial de la Salut, ESCA (2021) i Departament de Salut

L'estreta relació entre salut mental i autonomia personal

- L'ésser humà es compon de **dues parts vitals**: la mental o psíquica i la física. La salut mental es resumeix com el benestar emocional, psicològic i social d'un individu. D'altra banda, l'autonomia personal està relacionada amb la capacitat física i mental de l'ésser humà de prendre decisions per voluntat pròpia.
- És evident que aquestes dues parts van lligades d'una manera o una altra. Les **malalties mentals** són en gran manera **conseqüències de fallades neuronals**, que es poden veure reflectides al sistema nerviós central, i que afecten la capacitat física i mental de les persones per a prendre decisions per voluntat pròpia (autonomia personal). També s'ha evidenciat que les persones amb manca d'autonomia personal són més susceptibles de patir problemes de salut mental com ara la depressió o trastorns de l'afectivitat.

Les malalties mentals sovint comporten un empitjorament de l'autonomia personal, en menor o major mesura. Gairebé **9** de cada **10** persones diagnosticades amb malaltia mental també tenen oficialment reconegut algun grau de dependència.

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

Definició del sector a Catalunya

- El sector de la salut mental i l'autonomia personal es pot definir com la combinació de 4 subsectors principals. Cada un d'ells inclou diferents categories de productes i serveis tal com es mostra a continuació:

Indústria farmacèutica i complementària

Desenvolupament de fàrmacs inclosos en l'àrea terapèutica del Sistema Nerviós Central (SNC)

Nutrició i alimentació funcional/personalitzada per a la millora de la qualitat de vida

Digital Health

Plataformes i serveis de tele-health

Plataformes i aplicacions digitals enfocades a millorar l'estat de salut mental, a superar fòbies i/o a millorar l'autonomia personal

Tecnologia mèdica

Productes i dispositius de *Med-tech*

Ajudes tècniques, ortopèdia i productes d'oftalmologia i otorrinolaringologia

Tractaments i tecnologies aplicades a les neurociències

Proveïdors de serveis

Serveis i tractaments d'Atenció a la Salut Mental

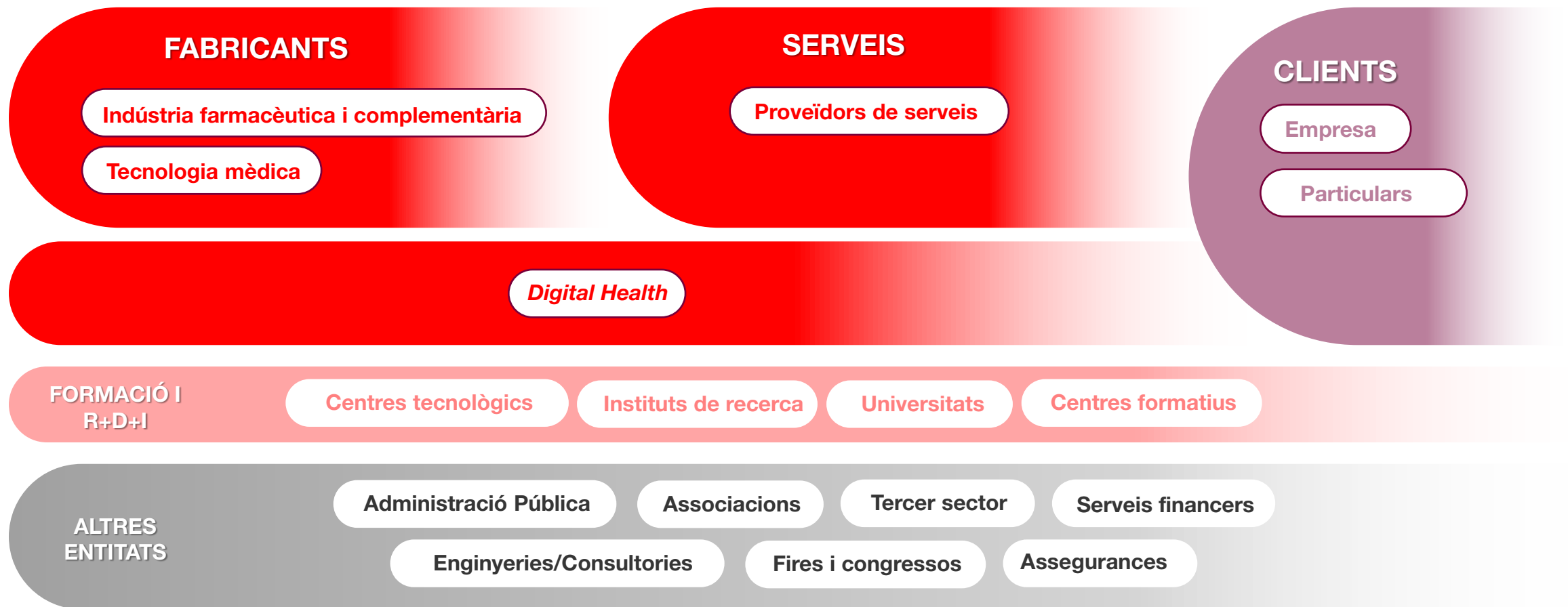

Serveis i tractaments d'Atenció a Domicili (SAD)

Serveis i tractaments socioassistencials i sanitaris

La cadena de valor de la salut mental i l'autonomia personal

Dades clau de les empreses que ofereixen productes i serveis en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (I)

772 empreses

9.244 M€ de facturació

62.104 treballadors

Tipologia d'empreses

- El **82%** de les empreses són **pimes**.
- La meitat de les empreses es van constituir entre el **2000** i el **2020**, mentre la resta es van constituir abans del segle **XXI**.
- El segment de **Proveïdors de serveis** aglutina més de dos terços de les empreses (**68%**).

Facturació

- El sector representa el **3,79%** del total del PIB¹ català.
- El segment amb major percentatge de facturació el genera el de la **Indústria farmacèutica i complementària** amb gairebé la meitat del total de la facturació (**48%**).

Persones ocupades

- En termes d'ocupació, les **empreses proveïdores de serveis** també concentren la major part dels treballadors del sector (**70%**).

Distribució territorial

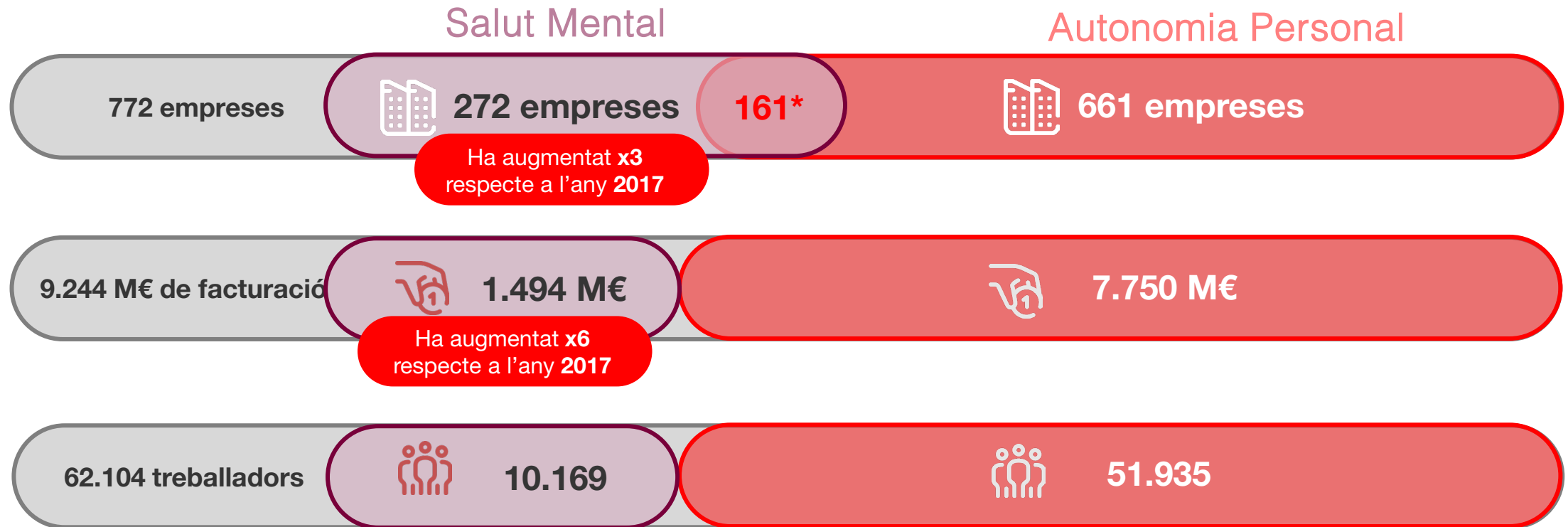

- **La ciutat de Barcelona concentra 287 empreses (37%) del sector de la salut mental i l'autonomia personal.**
- **79%** de les empreses del sector es troben a la província de **Barcelona**, a **Girona** el **6%**, a **Lleida** el **5%** i a **Tarragona** el **4%**.

Nota: PIB calculat tenint en compte els preus corrents corresponent a l'annualitat 2021 de l'IDESCAT.

Font: ACCIÓ a partir de bases de dades existents, informació d'entrevistes, codis d'activitat CCAE relacionats segons la informació disponible a SABI (empreses amb facturació superior a 1 milió d'euros) i altres fonts d'informació secundàries.

Dades clau de les empreses que ofereixen productes i serveis en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (II)

Nota*: Les empreses situades en la intersecció dels dos subsectors tenen part del seu negoci tant en l'àmbit de la salut mental com en el de l'autonomia personal, per tant, es comptabilitzen igualment en cadascun dels àmbits.

Font: ACCIÓ en partir de bases de dades existents, informació d'entrevistes, codis d'activitat CCAE relacionats segons la informació disponible a SABI (empreses amb facturació superior a 1 milió d'euros) i altres fonts d'informació secundàries.

Quantificació dels diferents segments inclosos al sector de la salut mental i l'autonomia personal

FABRICANTS

Indústria farmacèutica i complementària

119 empreses
(15%)

4.457 M de €
(48%)

10.528 treb.
(17%)

Tecnologia mèdica

85 empreses
(11%)

730 M de €
(8%)

3.098 treb.
(5%)

Digital Health

45 empreses
(6%)

2.236 M de €
(24%)

4.834 treballadors
(8%)

SERVEIS

Proveïdors de serveis

523 empreses
(68%)

1.820 M de €
(20%)

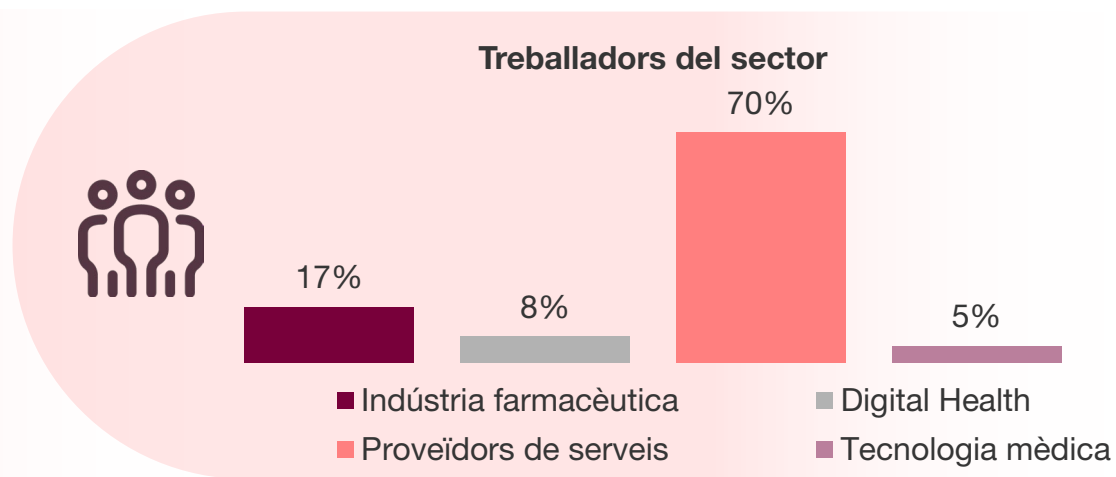
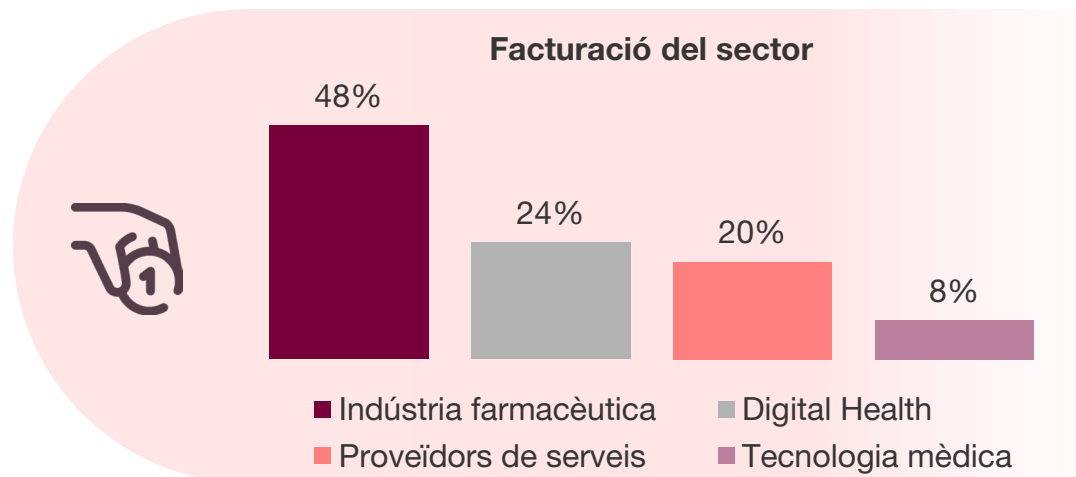
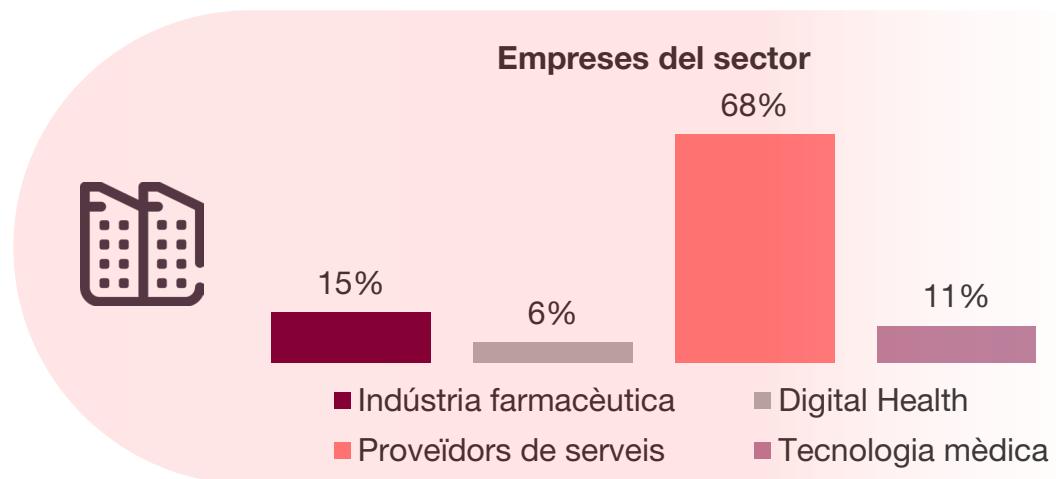

43.644 treballadors
(70%)

Nota: L'extracció de dades base es realitza en funció dels següents codis d'activitat CCAE: 86 - Activitats sanitàries, 87 - Assistència en establiments residencials, 88 - Activitats de serveis socials sense allotjament, 2110 - Fabricació de productes farmacèutics de base, 2120 - Fabricació d'especialitats farmacèutiques, 2660 - Fabricació d'equips de radiació, electromèdics i electroterapèutics, 3250 - Fabricació d'instruments i subministraments mèdics i odontològics, 4646 - Comerç a l'engròs de productes - Activitats de programació informàtica

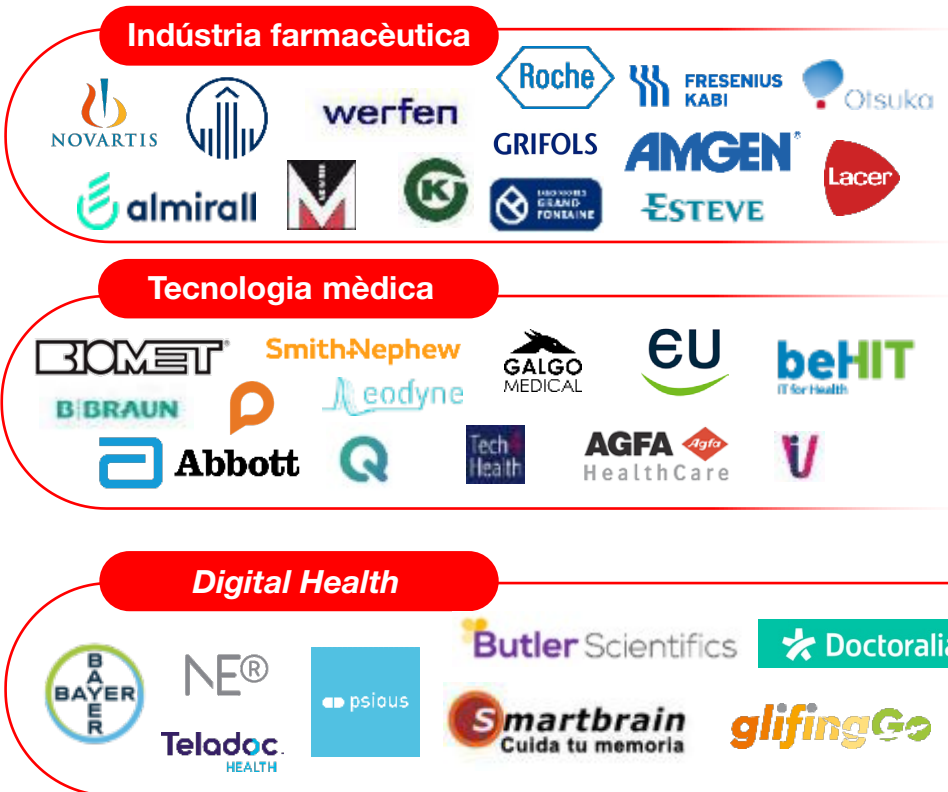
Font: ACCIÓ a partir de bases de dades existents, informació d'entrevistes, codis d'activitat CCAE relacionats segons la informació disponible a SABI (empreses amb facturació superior a 1 milió d'euros) i altres fonts d'informació secundàries.

Quantificació dels diferents àmbits del sector i caracterització dels diferents segments

Empreses incloses en el sector de la salut mental i l'autonomia personal

FABRICANTS

SERVEIS

Nota: Representació parcial no exhaustiva d'empreses amb alts nivells de facturació per cadascun dels segments

Font: ACCIÓ

Startups relacionades amb l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

FABRICANTS

Indústria farmacèutica i complementària

accuretherapeutics

Tecnologia mèdica

Digital Health

SERVEIS

Proveïdors de serveis

Nota: Representació parcial no exhaustiva

Font: ACCIÓ a partir de diferents fonts com bases de dades (Barcelona & Catalonia Startup Hub), notícies, fires i altres fonts d'informació secundàries.

Startups rellevants del sector relacionades amb l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (I)

Koa Health ofereix solucions a empreses, professionals sanitaris i asseguradores i suport personalitzat en la salut mental a través d'una plataforma digital. El seu model de treball funciona de manera esglaonada: una primera opció sense supervisió mèdica, una altra opció amb l'ajuda d'un *coach* i, finalment, amb supervisió mèdica.

Amelia és una eina per a especialistes de la salut mental que desenvolupen unes ulleres de realitat virtual, amb més de 110 espais virtuals, que ajuden a superar fòbies o pors. Ajuda els professionals que tracten una varietat de trastorns per adaptar i aplicar múltiples tècniques.

Evoterapia és una xarxa de professionals fisioterapeutes, psicòlegs i *coaches*, entre d'altres, que a través de teràpies ajuden a combatre malalties mentals. Les àrees que aborden són: la depressió, la millora d'autoestima, ansietat, bloquejos, processos de dol, addiccions.

Treballen per trobar nous medicaments que promoguin la neuroprotecció i la neuroreparació que puguin corregir problemes neuronals que es vegin afectades per disfuncions, per així impedir-ne la degeneració i la mort. Actualment tracten quatre àrees de malalties: neuritis òptica, esclerosi múltiple, malaltia de Parkinson i epilèpsia.

Startups rellevants del sector relacionades amb l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (II)

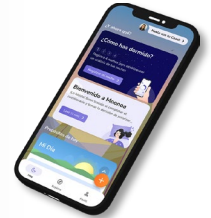
CA L'ABRIL

És una cooperativa de cures que ofereix diferents serveis d'atenció a domicili a la ciutat de Barcelona. Diverses emprenedores del sector de les cures es van ajuntar per tal de crear aquest projecte amb l'objectiu de potenciar la independència i la dignitat de les persones amb necessitats de cures. Reben el suport de Barcelona Activa com a incubadora i actualment hi col·laboren 12 professionals.

Moonoa

Moonoa ofereix una aplicació que ajuda a agafar el son i tenir més descans i millor. Et permet fer un estudi del somni i un enfocament conductual per crear una rutina personalitzada a través de psicologia, relaxació, alimentació, exercicis, entre d'altres. A més, dona accés a psicòlegs i a més de 1.000 continguts diferents per tal de millorar la qualitat de vida dels seus usuaris.

timeisbrain

Time Is Brain (TIB) és un dispositiu mèdic que registra i analitza automàticament l'activitat elèctrica neuronal. D'aquesta manera es pot obtenir una manera més controlada tant dels efectes secundaris com de les conseqüències d'un ictus. A més també es pot utilitzar per a una detecció primerenca d'un atac.

Dana

Dana és una app per a millorar la salut mental i benestar integral en tot el procés d'embaràs. L'objectiu de Dana és millorar la detecció precoç i el seguiment de les afectacions físiques i mentals que puguin patir les dones durant tot el procés de l'embaràs. Actualment ja tenen acords per a col·laborar amb la Universitat Rovira i Virgili i l'Hospital de Vall d'Hebron.

Mapa de l'ecosistema de la salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

Institucions públiques

Universitats, escoles de negoci i altres iniciatives de formació

Centres TECNIO

Organitzacions empresarials

Fundacions i associacions

Fires

Nota: Representació parcial no exhaustiva

Font: ACCIÓ

Fem avui l'empresa del demà

Inversions estrangeres en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

Minoryx Therapeutics

L'empresa biotecnològica es dedica al desenvolupament de tractaments per a trastorns orfes del sistema nerviós central (SNC). La companyia recentment ha captat 51 milions d'euros.

Inversió: 51 M€ (2022)

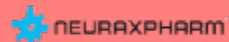
Koa Health

Proveïdor digital que ofereix una aplicació per a la millora de la salut mental per als treballadors de les organitzacions. Invertiran els 30 milions d'euros captats en la millora del producte i del comerç exterior.

Inversió: 30 M€ (2021)

Neuraxpharm

La companyia farmacèutica centra la seva activitat en els tractaments de trastorns psiquiàtrics i neurològics. Ha invertit 11 milions d'euros en ampliar la capacitat de producció de les factories catalanes.

Inversió: 11 M€ (2021)

Amelia Virtual Care

Healthtech, amb seu a Barcelona, desenvolupa una plataforma de realitat virtual que permet el tractament de diferents tipus de malalties mentals. Ha captat 7 milions per a impulsar el seu creixement.

Inversió: 7 M€ (2022)

Admit Therapeutics

Startup que desenvolupa un test per a la detecció precoç de l'Alzheimer basat en una anàlisi de sang. La captació de 4,2 milions d'euros es destinarà per a completar la prova de concepte clínica.

Inversió: 4,2 M€ (2020)

Moonoa

Startup que ofereix una solució digital contra els problemes d'insomni mitjançant un seguiment de la qualitat i quantitat del son. Han tancat una ronda de finançament d'1,54 milions d'euros.

Inversió: 1,5 M€ (2021)

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (I)

Tendències socials

Diversitat i inclusió

S'estan potenciant les activitats inclusives amb diferents col·lectius de la societat, per exemple, amb programes que fomenten les relacions intergeneracionals. En aquest sentit, s'està millorant també en l'erradicació de l'estigma associat a les persones amb malalties mentals, però encara hi ha molt marge de millora.

Preferència d'atenció a la llar

Darrerament, s'ha observat que les persones d'edat avançada intenten endarrerir l'estada a les residències, a les quals solen recórrer en cas que sigui l'última opció disponible. En canvi, els col·lectius amb necessitats d'acompanyament prioritzen els serveis d'atenció al domicili.

Augment de la solitud

És molt comú que les persones grans visquin sense acompanyament, i moltes d'elles també se senten soles. Aquesta solitud no desitjada es deriva en part dels nous models familiars i la globalització, que ha suposat que en molts casos els familiars directes de les persones grans treballin lluny.

Wellness

Aquest concepte es relaciona amb un estat de satisfacció i felicitat, que es defineix com el benestar físic, mental i emocional a través de la pràctica d'esport, una bona nutrició, la conciliació laboral i personal, la meditació, entre altres pràctiques.

Addicció a la tecnologia

La tecnologia ens facilita moltes tasques del dia a dia, però moltes persones acabant abusant de l'ús d'aparells com el telèfon mòbil o l'ordinador. Avui en dia, una gran part del jovent és addicta a les xarxes socials o a les sèries, i en molts casos pateixen crisis d'ansietat quan no poden gaudir d'aquestes plataformes.

Importància de la salut mental

Actualment s'estan fent molts esforços per a conscienciar la població general sobre la importància de la salut mental com a part vital del nostre benestar. Cada cop més les empreses també en són conscients, i ofereixen tècniques i altres eines per a millorar la salut mental dels seus treballadors.

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (II)

Tendències tecnològiques

Telemedicina i teleassistència

Una de les limitacions que més afecta una persona quan envella és la mobilitat. Els serveis mèdics a distància són cada cop més utilitzats entre les persones grans, principalment per a fer telediagnòstics, teleconsultes...

Tecnologies digitals a la llar

Permet controlar de forma automatitzada i intel·ligent la majoria d'operacions i gestions de la llar, millorant en seguretat, accessibilitat, confort i estalvi energètic, entre d'altres.

Alimentació funcional i personalitzada

La nutrició és un dels components essencials per envellir de manera saludable i prevenir diverses malalties que poden afectar l'autonomia de la persona.

Robòtica

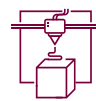
Existeixen solucions robòtiques amb formes hominoides, que simulen les ajudes socioassistencials dels cuidadors per a persones amb diferents graus de dependència.

Tecnologies immersives

Està trobant aplicació en alguns tipus de tractaments en els quals a partir de la imatge es pretenen traslladar les persones, escenes o ambients que els aportin tranquil·litat, records o altres estímuls que afavoreixin el seu benestar.

Impressió 3D

Pot ajudar a solucionar les necessitats de les persones amb manca d'autonomia personal, com per exemple amb la construcció de pròtesis de baix cost o peces d'assistència, i la impressió de menjar personalitzat fàcil de digerir.

Wearables

Aquests dispositius són ideals per poder controlar l'estat físic o mental de les persones amb dependència, especialment per aquelles persones grans que pateixen malalties com la diabetis, l'Alzheimer, el Parkinson o la depressió.

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (III)

Tendències de mercat

Design for all

Se centra en el disseny de productes i entorns que puguin ser utilitzats per totes les persones, independentment de l'edat, i que no necessiten una adaptació concreta.

Nous models d'habitatge

Alternativa d'habitatge col·laborativa sovint amb moltes zones comunes i serveis comunitaris que cada cop és més atractiva per a la gent gran, ja que els proporciona companyia, atenció i la possibilitat de reduir moltes despeses.

Atenció centrada en la persona

És una filosofia d'atenció a les persones que té com a principis l'apoderament, la dignitat i l'autonomia de la persona.

Integració de serveis

Gran part de les persones vulnerables també experimenten situacions de dependència i problemes de salut crònics, fet que suposa que els sistemes de salut i serveis socials hagin d'incrementar la col·laboració per tal d'oferir serveis integrats.

El valor compartit

El *shared value* és un concepte que es relaciona amb un canvi de paradigma enfocat en la humanització del capitalisme. Es tracta de pràctiques operatives de l'empresa que milloren la competitivitat alhora que milloren les condicions socioeconòmiques de l'entorn. Un exemple d'aquestes pràctiques són els programes per a la millora de la salut dels treballadors.

Teràpies complementàries

Durant els últims anys hi ha hagut un creixement en l'ús de tècniques i teràpies de medicina alternativa com l'acupuntura o l'homeopatia. També s'està experimentant un auge en la pràctica d'esports com el taitxí o el ioga.

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (IV)

Tendències de política pública

- **Ciutats cuidadores:** les ciutats es volen transformar en ciutats sostenibles, saludables i amigables, dotant els diferents barris amb una xarxa d'espais i equipaments de proximitat, que faciliten la vida de les persones amb necessitats de cures.
- **Impuls a la teleassistència:** els serveis mèdics a distància són oferts per les institucions públiques i cada cop més utilitzats entre les persones grans, principalment per a fer telediagnòstics, teleconsultes, assistència i monitoratge remots.
- **Iniciatives per a l'estimulació cognitiva:** els ajuntaments promouen tallers i activitats d'estimulació cognitiva, per tal de millorar les capacitats dels més grans i, consegüentment, millorar també la seva qualitat de vida.
- **Atenció a persones cuidadores:** existeixen diverses iniciatives locals amb l'objectiu d'oferir formació especialitzada en cures i atenció socioassistencial, guies d'autoaprenentatge, dispositius tecnològics de suport, etc. a cuidadors no professionals (per exemple, els familiars cuidadors).
- **Conscienciació sobre els hàbits de vida saludables:** des de l'Administració es promou seguir una dieta equilibrada, fer activitat física periòdica i abstenir-se de fumar, atès que contribueix a reduir el risc de patir malalties no transmissibles i a millorar les facultats físiques i mentals.
- **Esport amateur:** alguns ajuntaments organitzen cursos d'iniciació, classes periòdiques, xerrades de conscienciació, etc. entorn de diversos esports com el ioga, la marxa nòrdica, pilates, gimnàstica de manteniment, càrdio, entre d'altres.
- **Fer front a la soledat:** s'estan potenciant els programes per combatre la soledat (solitud no desitjada) entre les persones grans, ja que pot tenir greus conseqüències negatives sobre la salut en el pla físic, psicològic i social.
- **Promoció de projectes intergeneracionals:** han sorgit projectes que milloren les relacions entre diferents generacions i que potencien els vincles entre les persones grans i els joves.
- **Projectes de valor compartit:** augmenten les iniciatives socials relacionades amb la salut mental, com per exemple els projectes d'inclusió laboral de persones amb diversitat funcional.

Font: ACCIÓ

Reptes que afronta el sector de la salut mental i autonomia personal

Reptes empresarials

- Augmentar la **capacitat de finançament** del sector assistencial per tal de millorar la qualitat del servei a les residències.
- **Cooperar entre les àrees sanitàries i socials** proporcionant un servei complet al contínuum assistencial.
- **Agilitzar els processos de regulació**, homologació i aprovació dels productes sanitaris.
- **Integrar les tecnologies digitals** per a fer més eficients els processos i la qualitat dels serveis sanitaris i socials.
- **Dignificar les tasques** dels professionals del sector de les cures i lluitar contra l'economia submergida.
- **Millorar l'atractivitat** del sector assistencial i, sobretot, les **condicions laborals** dels professionals per tal d'atraure talent.
- **Transformar models de negoci** basats en el B2B (sistema públic de salut i social) cap al B2C (persones grans i dependents).

Reptes socials

- **Treballar per a reduir l'estigma** associat a les malalties mentals, així com l'edatisme.
- Conscienciar a persones i empreses sobre la importància de la **prevenció en l'àmbit de la salut mental i física**.
- **Lluitar contra la solitud no volguda** i el sedentarisme, sobretot entre les persones d'edat més avançada.
- **Promoure l'apoderament** dels col·lectius més vulnerables (reinserció laboral, participació activa, etc.).
- **Facilitar la permanència** al domicili del col·lectiu sènior i augmentar la seva autonomia personal.
- Reforçar el **rol actiu de la societat** en la millora de la salut i benestar de les persones.
- Conscienciar a la societat sobre la necessitat d'**invertir recursos en la salut física i mental**, a totes les etapes de la vida.

Nota: Reptes identificats a partir de les entrevistes realitzades

Font: ACCIÓ

Fem avui l'**empresa** del demà

Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana (I)

Indústria de l'alimentació

- Alimentació funcional i personalitzada, amb l'objectiu de millorar la salut de les persones i reduir el risc de contraure malalties.
- Aliments fàcils de digerir per a aquelles persones amb malalties com la disfàgia.
- Serveis d'alimentació per a persones grans, tenint en compte les particularitats d'aquest col·lectiu (p. ex. menjar a domicili).

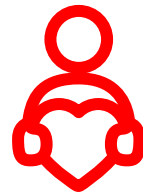
Indústria farmacèutica

- Recerca i desenvolupament de medicaments adreçats a persones amb malalties de salut mental.
- Reducció dels efectes secundaris de medicaments adreçats al tractament de trastorns mentals.
- Millora de l'eficàcia de les medicacions, amb l'objectiu de reduir la freqüència de consum.
- Implementació de proves neuropsicològiques i de biomarcadors específics per a la detecció precoç de malalties

Suport i atenció a la persona

- Aplicació real de l'atenció centrada en la persona, filosofia que té com a principis l'apoderament, la dignitat i l'autonomia de la persona.
- Solucions tecnològiques per a complementar la feina del cuidador (robòtica col·laborativa, sensòrica, aplicacions per al control de la medicació, etc.)
- Sistemes que facilitin la participació i comunicació de les persones grans amb la societat per tal de reduir la soledat.

Mobilitat

- Accessibilitat de persones amb mobilitat reduïda tant en vehicles d'alta ocupació com en vehicles particulars.
- Serveis sota demanda per al transport de persones amb situació de mobilitat reduïda.
- Sistemes de transport compartits per a municipis rurals.
- Adequació dels vehicles de mobilitat personal (VMP) per a persones amb dificultats.
- Solucions per a millorar l'automatització del cotxe autònom.

Nota: Anàlisi realitzada a partir d'informació secundària i dels inputs de les entrevistes.

Font: ACCIÓ

Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana (II)

Hàbitat i *smart cities*

- Disseny d'habitatges, edificis i comunitats accessibles i adaptats a les necessitats de les persones amb manca d'autonomia personal.
- Sistemes de domòtica adaptats a qualsevol diversitat de les persones per a millorar el seu grau d'autonomia.
- Productes de suport (com ajudes tècniques) dissenyats de forma inclusiva per a facilitar les tasques del dia a dia.

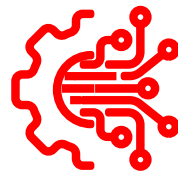
Indústria de l'esport

- Serveis i programes específics per a fomentar l'activitat física entre les persones més vulnerables.
- Centres de rehabilitació i gimnasos exclusius per a persones amb mobilitat reduïda, potenciant la pràctica d'esports de baix impacte com el ioga, els aeròbics, la natació, entre d'altres.
- Disseny de programes esportius per a treballadors amb l'objectiu de millorar la salut mental i física.

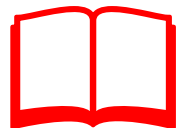
Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)

- Aplicacions informàtiques per a millorar en la prevenció, diagnòstic i tractament de malalties de salut mental per a diferents col·lectius de la població.
- Dispositius tecnològics *wearables* per a facilitar l'autonomia i la qualitat de vida de les persones especialment vulnerables.
- Solucions informàtiques per a la millora de l'accessibilitat de qualsevol persona (*design for all*)

Formació

- Cursos sobre tecnologia amb l'objectiu de reduir la bretxa digital per al col·lectiu sènior.
- Cursos per estimular cognitivament a persones amb problemes de salut mental.
- Programes formatius adreçats a escoles i universitats amb l'objectiu de conscienciar sobre el risc de les addiccions i els problemes de salut mental.

Nota: Anàlisi realitzada a partir d'informació secundària i dels inputs de les entrevistes

Font: ACCIÓ

Casos d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Tecnologia mèdica

Fabrica **bicicletes de mà** acoblables a les **cadires de rodes**. Tenen models elèctrics o híbrids.

Han creat un **rellotge intel·ligent** que preveu **situacions de risc** i envia **notificacions** als familiars.

Digital health

Han desenvolupat una **aplicació informàtica** enfocada a la **salut mental** per a tot el procés de **l'embaràs**.

Desenvolupen **productes sanitaris** que avisen d'un **risc elevat de crisis d'epilèpsia** a la persona afectada i els seus contactes d'emergència.

Proveïdors de serveis

Especialistes en salut mental. Disposen d'una àmplia **xarxa de centres dedicats al tractament integral** de problemes de salut mental.

És una **empresa referent en l'assistència a persones amb dependència** amb centres arreu de tot el territori català.

Font: ACCIÓ a partir d'entrevistes amb les corresponents empreses

Gràcies!

Passeig de Gràcia, 109
08008 Barcelona

accio.gencat.cat
catalonia.com

 @accio_cat

 @catalonia_ti

Consulteu l'informe aquí:

<https://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/banc-coneixement/cercador/BancConeixement/eic-sector-salut-mental-autonomia-personal-catalunya>

Més informació sobre el sector, notícies i oportunitats:

<https://accio.gencat.cat/ca/sectors/salut/>

